

Sembery Gábor

Az angol

December utolsó hetében ismerkedtem meg az *Angollal*. Davidnek hívták, de mindenki csak *Angolnak* szólította. Így magyarul: Angol. A körúton sétáltam, és épp azt fontolgattam, kivel töltssem az estémet, sorba véve barátaimat, melyikük érne rá beülni egy presszóba, és természetesen fizetni az italaimat, hiszen nekem egy vasam sincs. Valamivel több mint egy éve vagyok munkanélküli, és nagyritkán ugyan hozzájutok valami időszakos munkához, de az is csak épp arra elég, hogy néhány hétig félig töltssem gyomromat, és befizessek egy-egy elmaradt számlát. Utoljára a hónap elején sikerült összekaristolnom pár forintot, amiből mára csupán néhány fillérem maradt, ezért is kellett alaposan meggondolnom, kit hívjak föl telefonon, mert mindössze két hívásra maradt pénzem, meg két korsó sörre, egy olcsóbb kocsmában.

Végül úgy döntöttem, beülök egy presszóba, aztán majdcsak lesz valahogy. A régi „rádiós” kocsmára esett a választásom, mert igaz, kissé vizezik a sört, de olcsó. Elballagtam hát az Üllői és a körút sarkára, megbámultam a kézigránátos katona szobrát a Harminckettesek terén, aztán bekukkantottam az útba eső antikváriumba. Nem vettem semmit, de alaposan átböngésztem a kínálatot. Akkor is szeretek antikváriumban kotorászni, ha nincs nálam pénz. Ez egyfajta belém nevelt hóbort.

Mire odaértem, épp kezdték benépesíteni a kocsmát a diákok (mikor elkezdtem idejárni, csak a környékbeli iszákosok fordultak itt meg, a helyiség nyugodt, füstös és kopott volt, mostanra azonban felújították, és valami nyüzsgő izgágaság töltötte meg). Rendeltem egy Borsodit, és felmásztam az emeletre. Még csak néhány asztalnál iddögáltak a fiatalok. Körbenéztem, és tekintetem megakadt egy feltűnő alakon: egyedül, hányavetin üldögélt asztalánál – előtte teli korsó sör, ő is csak nemrég érkezhetett –, fél könyéssel a szék támlájára támaszkodva, ellentétes lábát hosszán maga elé nyújtva. Egy bokáig érő farkasszőr bundát viselt és hatalmas bőrbakancsot. Úgy saccoltam, legalább két méter magas lehetett, világos haja hosszú, csapzott fürtökben hullott a nyakába, csontos, hosszúkás arcát gyér szakáll keretezte, közötté vértelenül bújtak meg keskeny ajkai, világos szemét nyugodtan pihentette a tér egy bizonytalan pontján, előtte az asztalon jegyzetfüzet, kezében toll.

Egyenesen odamentem hozzá, és megkérdeztem, leülhetnek-e az asztalához. „Ha tetszik, ülj le”, felelte érezhető nyugati akcentussal, és rám vigyorgott, miközben becsukta az előtte heverő jegyzetfüzetet, amit most jobban szemügyre

vehettem: egy fekete bőrkötésű napló volt, és eltette a tollat. „Egészségedre”, emeltem rá korsómat, és ő az enyémhez csapta sajátját, majd mindketten nagyot húztunk a hideg sörből. Hamar megtaláltuk a közös hangot. Angliából jött, történelmet tanult, és időnként belehallgatott egy-egy irodalom-előadásra is. Két éve élt Pesten. Tökéletesen, de erős akcentussal beszélt magyarul. Rajongott a századfordulóért: épületek, irodalom, zene, festészet – rengeteget tudott minderről, ellentétben velem, aki csupán az irodalom területén szereztem némi járatosságot, azt is autodidakta módon. Bámulatos volt a tudása, élvezettel hallgattam korabeli anekdotáit.

Miután elittam az összes pénzemet, szabadkozva felálltam, hogy távozom, de az Angol visszatartott, megnyugtatta, hogy annyit iszom, amennyi belém fér, az ő kontójára. (Azt be kell ehelyütt vallanom, amellet, hogy remekül éreztem magam vele, számítottam a meghívására.) Indítványoztam, hogy keressünk fel egy másik presszót, egykori törzshelyemet, egy parányi, hangulatos kis ékszerdobozt, a Vitkovics utcában, amibe örömmel egyezett bele, ismervén a környéket.

Emlékeim homályosak arra nézvést, hogyan kerültem haza hajnalban. Másnap délután, mikor kikecmeregtem reszkető gyomorral ágyamból, megtaláltam az Angol telefonszámát és címét asztalomon (arra az esetre, ha nem tudok telefonálni) egy papírfecnin. Zuhanyozás közben igyekeztem felszínre hozni tudatom mélyéről az előző esti eseményeket, de olyan sűrű köd takarta el azokat elmém elől, hogy semmire sem jutottam, ezért nyomban elhatároztam, még aznap újra felkeresem az Angolt, hátha az ő emlékei kevésbé fátyolosak.

Mondanom sem kell, hogy a szimpátia kölcsönösnek bizonyult, és ettől kezdve szinte minden délutánt és estét együtt lumpoltunk át az Angollal, az elbűvölő Pest és a kevély Buda utcáin és kiskocsmáiban. Napközben megmutogattuk egymásnak kedvenc utcáinkat, tereinket, mint a csöndesen megbúvó Gül Baba utcát, az Andrassy utat és mellékutcait, vagy éppen a Király utcát a Lövölde térig; forralt borral kezünkben kószáltunk a Városliget téli halott fasorai között vagy a körút karácsonyra készülődő nyüzsgésében. Az Angol még egy alkalmi álláshoz is hozzájuttatott, aminek honoráriumából büszkén fizettem néhány esti tivornyánkat.

Olyanok voltunk, mint két újdonsült szerető, szinte minden időnkét együtt töltöttük. Míg az Angol délelőtt órákra járt, én a lumpok tompa álmát aludtam, majd délután közösen kinevezett törzshelyünkön, egy, a régi időkből itt ragadt, barna lambériás kocsmában találkoztunk, a Zsinagógával szemben, ahol zsíros kenyeret faltunk, az Angol beszámolt az aznapi előadásokról, én pedig cserébe elmeséltem zavaros álmaimat. Az elfogyasztott zsíros kenyerek és fröccsök után felkerekedtünk, és elkezdtük városi zárandokutunkat Pest és Buda ódon épületei között, a múlt szellemeit kergetve. Olykor kiutaztunk Dél-Pestre, körbejártuk Lőrinc szürke lakóteleptömbjeit, ahol gyerek- és ifjúkoromat töltöttem, miközben általános iskolai és gimnáziumi történeteimmel szórakoztattam újdonsült barátomat.

Ahogy közeledett az év vége, az Angol egyre izgatottabbá vált, de emellett egyfajta melankólia tüneteit kezdtem megfigyelni rajta. Beszélgetéseink során mind gyakrabban kalandozott el figyelme, és érezhetően csappant életkedve.

Hiába faggattam állapota hirtelen változásáról, kielégítő választ nem adott. Egy kókadt délután a kezembe nyomott egy borítékot, amiben valami könyvet éreztem, és megkért, őrizzem meg neki, amíg vissza nem kéri. Megkérdeztem, mi az, de kitérő választ adott, én pedig nem akartam firtatni, állapota miatt. Aztán megkért, hogy töltsen vele a szilveszter éjjelét, barátai körében. Természetesen rábólintottam, hiszen én is így terveztem az év búcsúztatását. Egy mérsékelt izgalmas mulatóhelyet szemeltünk ki, ahol sok ember elfér, zenét is adnak, de meg lehet húzódni egy sarokban, ha valaki elmélyültebb beszélgetésre vágyik.

Aztán eljött december 31-e. Az egész város izgatottan várt valamire, ami soha nem jön el, soha nem történik meg, csak éhes, vágyakozó fantáziánk kívánja, mint másnapos gyomor a keserűvizet. A mulatság a szokottnak indult, tömérdek fiatal döntötte magába az összes elképzelhető italt, szólt a zene, alkalmi szerelmek szövődtek, tartós kapcsolatok bomlottak szét percek alatt, egynémely asztalnál megváltották a világot, máshol öklök csattantak durva állkapcsokon. Az Angol idegei, ahogy megfigyelhettem, pattanásig feszültek, de az okát még csak nem is sejtettem, egészen addig, amíg be nem lépett az a nő. Csaknem olyan magas lehetett, mint az Angol, de kecses, törékeny csontú, fejedelmi alkat; fej- és arcformája finom, tökéletes, szeme tüzes, kábulatba ejtő, kezei és ujjai hosszúak, vékonyak, világos haja hullámbzó, csillogó. Egyenesen az Angolhoz ment, megcsókolta, pár szót váltottak, aztán az Angol odafordult hozzám, arcán megfeszült a bőr, szeme szikrákat vetett, és azt mondta, bocsássak meg, egy fontos ügyet kell tisztáznia a hölgyvel. Kimentek az ajtón, és akkor láttam őt utoljára.

Később olvastam, hogy még látták, ahogyan elindul a Margit hídon, de a túloldalon már nyoma veszett. Testét nem vetette partra a Duna sehhol. Hirtelen tűnt el az életemből, ahogyan belépett. Talán el is felejtettem volna hórihorgas alakját, ha nem kerül a kezembe minap a boríték, amit szilveszter előtt átadott. Ahogy föltéptem a papírt, a fekete napló hullott ki belőle a padlóra. Fölemeltem és kinyitottam. Jeges borzongás futott végig a hátamon, és elakadt a lélegzetem is, ahogy elolvastam a kezdő sorokat.

A pofon

Órák óta hallgatom egy rigó énekét. Arra emlékeztet, amikor még gondtalan voltam, és nagyanyám konyhájában térdeltem a hokedlin, az ablak előtt. A ládában muskátlik piroslottak. Délután volt. Most, ahogy itt ülök az albérleti lakásban és bámulom az ablakszelet eget, szeretnék újra visszatérni abba a konyhába, a muskátlik mögé. Abba a délutánba.

Mama tésztát gyúrt. Ilyenkor mindig lepakolta a konyhaasztalt és ráfektette a gyúródeszkát. Lisztet hintett rá, majd házimunkától kikérgesedett kezével szétmázolta. Aztán kiöntött egy nagyobb kupacot, a közepére krátert fúrt és beleütött egy tojást, sőt és még nem is tudom miket szórt rá, aztán nekiveselkedett, és elkezdte gyúrni. A krátert a tojással mindig ámulattal néztem. A gyúrás kevésbé volt érdekes: a mama nyögdécselve küzdött a masszával.

Mikor elkészült, egy sodrófával laposra hengerelte a tésztát, és a késsel elkezdte csíkokra vagdálni. Na, ezt már szerettem. Volt, amikor én is segíthettem. A csíkokat aztán még kisebb egységekre szeleteltük. Metéltre. Mindig a kisszobában, az én, pontosabban anyám szobájában (persze, akkor volt anyám szobája, amikor még gyerek volt, és ott lakott a mamánál) szárította a metélteket. A gyúródeszkát vagy az íróasztalra vagy a homokóra alakú, sárga műanyag székre tette. Szerettem nézni a száradó metélteket.

Mikor megcsinálta a tésztát, letakarította az konyhaasztalt, és gazdálkodj okosanoztunk. Nagyon szerettem gazdálkodj okosanozni. Reszkettem a színes nagyszoba- meg konyhabútorért. Amikor a mama kiment vécére, mindig csaltam: kikerestem a szerencsekártyákból a szobabútort nyert kártyát és legfölülre tettem, aztán a kockát hatosra állítottam (néha addig dobáltam, míg hatos nem lett, de sokszor eluntam két-három dobás után), és mikor a mama visszajött, diadalmasan kihúztam a szobabútort nyert kártyát, és büszkén rátettem a fekete-fehér lapra. De a pingpongasztalt is nagyon szerettem, meg a rádiót.

A mama sokat játszott velem, ha ráért, és nem főzött meg takarított. Leült velem a kisszobaszőnyegre, és ujjával lyukat fúrt a nagy virágminta közepébe, és abba lökdöstük a kis üveggolyókat. A nagyok persze nem értek bele, azokat félretettem, de különben is jobban szerettem a piciket. Csodáltam a színes hullámokat bennük.

Sokat voltam a mamánál, mert az apám meghalt, és anyu mindig sokat dolgozott. Alig vártam, hogy odajöjjön a mamához. Mikor megérkezett, föl-le kezdem rohángálni a lakásban, az előszobából, a nagyszobán át, a kisszobába. Ott nekiszaladtam a nagy, háromajtós szekrénynek, hogy csak úgy döngött. Aztán a mama rám ripakodott, hogy hagyjam már abba, ne bolonduljak meg, mert megpofoz. Akkor lihegve, izzadtan rávettem magam az ágyra, és arccal belefúrtam magam a párnába. Anyu mindig fáradt volt, amikor megérkezett, és sokszor szinte azonnal elaludt. Én mindig mellékucorodtam, és fogtam a kinti világtól hideg fülét.

Mama sokat veszekedett anyuval. Azt nem értettem, hogy min veszekednek, de egyszer azt mondtam a mamának, ha mindig veszekszik anyuval, én többet nem jövök át hozzá. De azért továbbra is veszekedett vele. Később megértettem, hogy a pénz miatt veszekszenek, mert nekünk kevés pénzünk volt, és a mama leszidta anyut, hogy ne költse taxira meg cigarettára a pénzt.

Ha a mama nem ért rá velem játszani, egyedül játszottam. Volt western farancom, amibe beállítottam a műanyag kovbojokat és kívülről rájuk támadtak a műanyag indiánok, akiket aztán mindig lemészároltak a kovbojok. A kedvencem egy fehér lassós lovas volt, meg egy piros gyalogos pisztolyos. Valamiért én mindig a kovbojokat szerettem. Amikor nagyobb lettem, és már tudtam olvasni, jó, ha egy indiános könyvet olvastam, azt sem végig. Nem érdekelt az indiánok. Talán mert városi gyerek voltam, de nem tudom bizonyosan. (Viszont a Mester és Margaritát tizenhárom évesen kiolvastam.)

A műanyag állatokkal is hosszú órákig játszottam. Rengeteg volt. Egy egész ÁKV-s nejlonzacsakónyi. Mindenféle és -fajta állat megtalálható volt ott, a háziállatoktól kezdve, a vadakon át, az őszállatokig. Az őszállatokat annyira nem szeret-

tem – bár mindnek tudtam akkoriban a latin nevét –, mert rikító színesek voltak, nem természetesek. Voltak állatkerti kerítéseim is, meg fáim is. Különleges helyet foglaltak el világomban az oroszlánok, rinocéroszok, tevék és elefántok. Sajnos a krokodilok is színesek voltak, ezért azokat a fürdéshez tartogattam, a fókákkal és pingvinekkel együtt. (Most, ahogy a rigót hallgatva visszagondolok, szomorú vagyok, hogy mindezt a sok drága kincset anyám, kihasználva ifjúkorom megfelelő pillanatait, beleegyezésemet elnyerve, elajándékozta ismeretlen gyerekeknek, akik valószínűleg korántsem szerették őket olyan bensőségesen, mint én egykor.)

A mama kivételes napokon (neki lehettek kivételes napok ezek, mert nekem ugyanolyanok voltak, mint a többi) megengedte, hogy kinyissam a titkos varrószekegyet. Azok a délutánok különleges alkalmak voltak. Ilyenkor felhúztam a bőrkesztyűjét, aminek az egyik párján ráncos volt a bőr, a másikon pedig fényes, sima. Ezen mindig csodálkoztam. Pedig biztosan egy pár volt. Szóval felhúztam a kesztyűket, és rablósat játszottam. Én voltam a rabló, aki ellopja az ékszereket a varrósdozoból. És én voltam a rendőr is, aki bilincset kattint a bűnöző kezére. Borzongató érzés volt a bőrkesztyűvel fogdosni a különböző tárgyakat. Olyan felnőtt érzés volt, komoly, tiszteletteljes.

A mama szakmája eredetileg órás volt, és megszerezte a mesterlevelet is, de attól kezdve, hogy hozzáment a papához, nem dolgozott többet. A papa aranyműves volt. Én egyáltalán nem emlékszem rá, abban az évben halt meg, amikor az apám. Anyu azt mondta, a papa nagyon szeretett engem, de mikor megszülettem, már nagyon beteg volt. Több szívinfarktusa is volt, és a végén már nem is szólt senkinek, csak ébren átizzadta az éjszakákat az infarktussal. A papa egyfolytában dolgozott, sokszor még éjjel is, és nagyon sokat cigarettázott. Három családot tartott el. A háborúban a Don-kanyarban is harcolt, és az orvos azt mondta, amikor meghalt, hogy a háborúba halt bele.

A mama olykor előszedte a szerszámait, meg azt a sok órakereket meg rugót és egyéb alkatrészeket, amik megmaradtak a múltból, és megengedte, hogy játsszam velük. Együtt pörgettük a kerekeket. Már egészen kiskoromban szét tudtam szerelni egy vekkert, meg összerakni (azóta persze elfelejttem, de ma is szívesen szétszerelék bármit, és aztán össze is tudom rakni újra). Volt olyan kis fekete nagyítója, amit be kellett szorítani a szemöldök és a szem alsó része közé. Kacagnom kellett, amikor a mama megnézett vele egy órát, amit a testvére vagy valami szomszéd áthozott, hogy javítsa meg. (Néha, még öregkorában is megnézett egy-egy vekkert.) Ezzel játszottam becsüst. Mindent megvizsgáltam a nagyítóval, amit a titkos dobozokból szedegtettem elő, aztán megmondtam a minőséget, a szakvéleményt, végül az árat. Néha aztán elraboltam az egészét a kesztyűvel.

A mama egy kétemeletes társasházban lakott Kőbányán, ami egy nagy udvarban volt, a két végén kapukkal lezárva. Az ő házán kívül még vagy tíz másik épület is volt kétoldalt, sárga köves gyalogjárdával és földúttal elválasztva egymástól. Minden ház mögött fákkal és bokrokkal beültetett terület húzódott végig, amiket garázssorok szakítottak meg.

Az udvarban nagyon furcsa gyerekek laktak. Jól emlékszem egy testvérpárra, az apjuk púpos volt. Egyikük haja barna, szemüveget viselt, és úgy nézett ki, mint egy pici mérnök, testvére szélkében ovális fejű és szőke hajú. Azt hiszem,

egy kicsit ütődött volt mindkettő, de volt bőrfocijuk. Ha bántottuk őket azt kiabálták: „megmondjuuuuuk”. Mindenre rá lehetett őket venni: piros bogyókkal, kövekkel és apró üvegdarabokkal etettük meg őket, miközben úgy tettünk, mintha mi is megennénk. „Kóstoljátok meg, nagyon finom”, mondtuk, és rágtuk, nyeltük a semmit. Ők pedig tényleg megették.

Szemben lakott a Pubi, aki allergiás volt, és ha végimentünk vele a fák meg bokrok között, elkezdett tüszögni, és csak akkor hagyta abba, amikor kikerültünk a növények közül, ezért vele csak a földúton meg a garázsok előtti betonon lehetett játszani. Rendszeresen csinálta velem, hogy felcsöngetett és lehívott, majd tíz perc múlva kiderült, hogy épp mennek valahova a szüleivel, autóval, én meg ott maradtam egyedül. Az apja repülőpilóta volt, és rengeteg külföldi játékot hozott neki. Néha, amikor a mama megengedte, hogy fölmenjek hozzájuk, én is játszhattam a gyönyörűen festett, finom műanyagból készült – nem olyan tompaszínű, merev, mint a magyar – jedi-bábukkal, amikért rettenetesen irigyeltem. Sajnos a mama valamiért nem szerette őket, ezért csak ritkán mehettem föl. A Pubi anyjának óriási mellei voltak. Mikor a régi fürdőruhája műanyag kosarát odaadta a Pubinak, a fejünkre tettük, és lovagosat játszottunk. Az udvarban mindenki ezen röhögött.

A legjobban a mama alsó szomszédjának unokáit szerettem, de ők csak nyáron voltak ott egy-két hetet. Két idősebb fiú és egy velem egykorú kislány. Az egyik fiú kicsit zavarodott volt, tőle féltém is, de azért sokat játszottunk együtt. Egyszer úgy megijesztett, mert elátkozott egy indián varázslattal, amitől pár napra rá meg kellett volna halnom, hogy sírva szaladtam föl. Anyám akkor beszélt az apjával, aki rendesen leteremtette, de aztán megkérte anyut, hogy ne tiltsa el tőle, mert már senki nem játszik az Andrissal. Tőle hallottam életemben először, hogyan lesz a gyerek. Döbönt iszonyattal mondtam, hogy az én szüleim biztosan nem csináltak ilyet, mire aljas vigyorral kioktatott, hogy máshogy nem élnék. Az unokatestvére, a Robi rendesebb volt. Ő tanított meg befőttes üvegbe dongókat, meg méheket fogni. Kis ágakat, fűszálakat és leveleket tettünk az üvegbe, aztán mikor a szerencsétlen áldozat rászállt egy virágra, a tetővel befogtuk az üvegbe. Azután figyeltük, hogy döng a mesterséges térben. De azt jobban szerettük, hogy különböző rovarokat fogdostunk össze a befőttesüvegekbe, és néztük, hogyan harcolnak. Nekem a hangyák voltak a kedvenceim; mindent megtámadtak, amit betettünk melléjük. Vele szadítottuk a suszterbogarakat is, amikből rengeteget kiirtottunk, hogy utána üvegszilánkokkal lezárt apró sírokba temessük őket a földbe. A Robi mesélte azt is, hogy egyszer elfogott egy párzó suszterbogárpárt, és lepetéztek a terráriumában. A tetejére szúnyoghálót tett, de a kissusztk olyan aprók voltak, hogy kimásztak a lyukakon, és ellepték a szobáját. Feküdt az ágyában, és egyszer csak egy kissuszi elrohant a feje mellett, a párnán.

A többi gyerekekkel, akik az udvarban laktak, nem játszottam. Részint idősebbek voltak, részint erőszakosak, és féltém tőlük. Amikor kisebb voltam, körém gyűlt egy csapat, amikor egyedül lent voltam, a fejemre húzták a sapkám, és azzal szórakoztak, hogy „felmondatták” velem, hogy hívnak, hol lakom, kik a szüleim. Szerencsére anyám időben érkezett, és az ügy nem fajult el. Ugyanez a

fiú egyszer a gyomromba hajtott a motorjával. Nem túl gyorsan, és közletről, de azért fájt. Azt hiszem, azután megverhették, mert többet nem bántott. Később hallottam, hogy azért volt ilyen, mert az apja fölakasztotta magát a nagyszobában a csillárra, és ő meg a testvére találták meg.

A leggyakrabban azonban egyedül játszottam. Bottal kaszaboltam le a magas gazt, pincebogarakat piszkáltam a nyirkos garázsfalak tövében, felmásztam a mögöttünk lévő három gesztenyefa közül a középsőre, és hallgattam a szél motozását a levelek között, vagy csak kószáltam a kertben és ábrándoztam, meg magamban beszéltem. Ha rossz idő volt, vagy nem volt kedvem lemenni, és az összes játékot meguntam, Alfa újságokat olvastam. Jó néhány évfolyam megvolt. Lefeküdtem a szobámba a heverőre, felpolcoltam a fejemet, és nekiálltam az Asterix képregényeknek. A mama néha bejött, és piros vagy barna műanyag tányérban téliszalámis zsömlét hozott uborkával. Én a mellemre tettem a tányért, hogy az egészen az államnál feküdt, faltam, és közben olvastam tovább. Ha elfogyott, meg kellett várnom, amíg a mama újra bejött, vagy kénytelen voltam fölkelni és kimenni a konyhába egy következő adagot rendelni (ugyanis a mama az egyik fülére teljesen, a másikra pedig félig süket volt, így hiába kiabáltam volna). Akkor még úgy bántak velem, mint egy kiskirályal.

De nem mindig szerettem a mamánál lenni. Sokszor át kellett mennem, ahelyett, hogy anyuval lettem volna, és ilyenkor dühös voltam rá. Már általános iskolába jártam, talán elsőbe vagy másodikba, amikor annyira elegem lett, hogy lekéredzkedtem az udvarba, és hazamentem busszal. A 36-ossal kellett a végállomásig menni, onnan át a síneken, és a 95-össel hazáig. Azt hiszem, anyámnak azt hazudtam, hogy elengedett a mama, és áthívtam egy barátomat játszani. A részletekre nem emlékszem, de egyszer csak megjelent a mama, láttam, hogy arcát vörösre festi a düh, és vadul megindul felém. Anyám csak annyit tudott mondani, hogy ne a gyerek előtt, de már csattant is a pofon, hogy belesajdult a fél fejem. Anyu, aki soha nem vert engem, mert a mama őt rendszeresen ütötte, ebben az egyetlen esetben nem állt ki mellettem és nem védett meg. Úgy láttam, még igazat is ad a mamának. Utána jött a szokásos, „üljünk le fiam és beszéljük ezt meg”, ami olykor rosszabb, mint egy pofon, de attól a naptól kezdve egyedül is átmehettem a mamához, és végérvényesen kiléptem a gyermekkor felszabadító öntudatlanságából.

A hamvasztás

A kismacskák egy hete nyivákolnak elviselhetetlenül a fáskamrában. Kérdeztem a gondnokot, hogy miért nem ad nekik enni, azt felelte, ha az anyjuk nem eteti őket, ő nem fog gondoskodni róluk. Még hozzátette, hogy nekem se jusson eszembe etetni őket, vagy ha mégis, vigyem haza mindet Pestre, neki ne maradjon itt a nyakán egy egész macskakolónia. Próbáltam kerülni a sufni környékét, hogy ne halljam a rettenetes vernyogást, de a ház körül mindenhol elhallatszott.

Mikor reggel felébredtem és kimentem vizelni, szembe a fenyőfához, az erdő zöld suttogását élesen hasította szét a nyávogás. Még a konyhába is beszűrődött fojtottan, a vastag kőfalakon át, mint kertvárosban a hétvégi flexelés visítása. A kávé és a cigarettát sem élvezhettem a verandán ülve, hallgatva a szemközti dombon hajlongó fák koronáiban futkosó reggeli szelet, mert idegeim hálózatát folytonosan ingerelte az el nem múltó éles hang.

Mindent megmérgezett a nyávogás. A naplemente elvesztette értelmét, és a sötétség magányából megállíthatatlanul áradt a könyörgő vinnyogás. Megfakult a füvek és levelek zöldje e borzasztó zenétől, ami a halál dallamát zengte, és magába szívta a nyár végi rovarok döngését.

Mikor a lemenő nap aranyzöldben folyt szét a gyepen, és a késő délutánban elfáradt az idő, csak egyetlen zaj szennyezte be Isten elbírhatatlan létét – az iszonytató visítás.

A gondnok nem engedte meg, hogy benyissak a fáskamrába. Olykor odamentem az ajtó elé, és megpróbáltam elképzelni, állnak-e, vagy ülnek a macskák odabent. Igyekeztem belesni a homályos ablakon, de mintha hályogon néztem volna keresztül. Volt, hogy percekig is elviseltem a csipásszemű nyivakolást. Utána el kellett távolodnom a ház közeléből vagy bemennem az erdőbe, hogy elmémből kicsepeghessen a sűrű, fehér zaj.

Egy reggel csendre ébredtem. Először fel sem tűnt. Aztán éreztem, hogy valami nincs rendben. Valami hiányzik. Mintha nem lenne hang a levegőben. Ilyen lehet, ha robban az ember mellett valami, vagy becsap a villám. És jéghideg rémület hasított belém akkor. A fáskamra ajtajához léptem, és csak füleltem a zúgó csönDET. Nem mertem benyitni. Gondolatok cikáztak a fejemben, hogy kiszöktek, de a belső hang rideg ténszerűséggel közölte: megdőglöttek. Árnyékom vészjóslóan ráolvadt a kopott faajtóra.

Égesd el őket, mondta durván a gondnok. Én? kérdeztem elborzadva, de nem mertem szembeszegülni vele. Émelygett a kávé, megkeseredett a cigaretta számban. Húztam az időt. A gondnok nem zavartatta magát, szokásos napi rutinját nem adta fel. Bőségesen bereggelizett, aztán visszavonult emeleti szobájába.

Tettem egy rövid sétát a ház mögötti dombokon. Felvérteztem lelkem a széllel. Letekintettem az erdőre. A fák méltóságteljesen ringtak a fuvallatban, mintha semmi sem történt volna, a madarak ugyanúgy röpködtek, mint más délelőttökön. Csak a macskák feküdtek holtan a kamra padlóján.

Aztán fát gyűjtöttem az erdőben. Háromszor fordultam, ölemben vékonyabb ágakkal, végül magam után vonszolva behúztam a tűzrakó helyhez két kiszáradt fenyőt, amit aztán legallyaztam és elfűrészeltem. Megraktam a máglyát. Rágyújtottam.

Elszántan és félelemmel vegyes alázattal kinyitottam a lakatot és belöktem az ajtót. A sötétbe vidáman betörő napfényben táncolt a por. Barna csönd lapult a felhalmozott farakás között. A földön tőlem egy méterre ott feküdt az egyik kismacska, oldalára fordulva, laposan, lábai rendben egymásra fektetve, úgy fél méterre attól a másik. Kis testük cirmosan terült el a döngölt földön. Úgy éreztem

magam, mint a ravatalozóban, amikor nagyanyám meghalt. Csak a zene hiányzott, meg a telesírt zsebkendők halk szipogása.

Ünnepélyes mozdulatokkal kimentem és meggyújtottam a farakást. Ekkor beborult. Hatalmas, szürke felhők érkeztek kelet felől, és ólommal színezték a levegőt. Mintha az istenek felbőszültek volna szörnyű előkészületeim miatt. A lapátra felpiszkáltam a gereblyével a közelebbi tetemet, kivittem a tűzhöz, és letettem a kövek elé, majd kihoztam a másikat is. Egy darabig nézegettem a kis hullákat, ahogy némán lapultak a tűz mellett letaposott kemény, szürke földön. Mire gondolhattak apró ösztönükben, mielőtt kikiáltották éhségtől kacatos lelküket?

Aztán megint lapátra piszkáltam, és egyenként befektettem őket a tűzágyba. Felsistergett, őriöngött a tűz, amikor belekapott bundájukba. Égett szőr fojtó szaga érzett. A szél elült, és sűrű, fekete füst csapott fel kígyózva a mind mélyülő ég felé. A levegő megtelt elektromossággal. A tűz ropogtatta a macskák csontjait, sercegve itta a testükből csordogáló vért és nedveket. Az istenek mind ott gyülekeztek a kicsiny máglya körül. Én mintha kívülről néztem volna az egészet, bele-belepiszkáltam a tűzbe, ellépkedve a felém kapkodó füsttől, félhangosan ismételve a szavakat: Om agne. Om agnaye namaḥ.

A hamvasztás nem tartott tovább egy-két óránál, de én végigvártam, amíg a tűz teljesen fel nem falta a fahasábokat. Sötétszürke hamu maradt. Érezni lehetett, hogy itt nem csak fa égett. Az erdő fátyolosan szédült, és szinte tapinthatóvá vált a teret kitöltő űr. Aztán szétkotortam a hamvakat, leültem a ház elé, rágyújtottam, és néztem a dombon hajlongó fákat.